

ЛІТЕРАТУРА

1. Петровський А.В. Особистість, діяльність, колектив / А.В. Петровський. – М., 1982. – С. 83-86.

Богдан Романько,

студент 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **І.О. Черезова,**

к. психол. н., доц. (БДПУ)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність. Важливим компонентом соціально-психологічної адаптації є спілкування як процес міжособистісної взаємодії, успішність якої пов'язана з таким поняттям як комунікативна компетентність. Зазначена проблема є актуальною на сучасному етапі розвитку освіти і науки в Україні і вимагає комплексного підходу до свого вирішення.

Ступінь досліджуваності проблеми. Теоретичним підґрунтям розуміння аналізованого явища є наступні положення: про визначну роль спілкування для поступального руху особистості, яка формується і розвивається (В. М'ясищев, Г. Костюк); про існування комунікативної функції психіки (Б. Ломов); про особистість як діяльнісний суб'єкт і генетико-моделюючий підхід до її вивчення (С. Максименко); про мотиваційну детермінованість розгортання комунікативної активності (С. Рубінштейн, М. Лісіна) та ін.

Мета дослідження: проаналізувати змістовний контент комунікативної компетентності особистості.

Методи дослідження: у ході дослідження застосовано теоретичні методи, сутність яких полягає у теоретичному аналізі наукових джерел, порівняння, систематизації, узагальненні здобутої інформації.

Сутність дослідження. Детально поняття «комунікативна компетентність» аналізується у роботах Ю. Ємельянова, який тлумачить названу категорію як засновану на знаннях та чуттєвому досвіді здатність особистості орієнтуватися у ситуаціях спілкування, вільно володіти вербальними і невербальними засобами спілкування, наголошуючи на тому, що така здатність передбачає соціально-психологічне навчання, тобто подальшу можливість навчатися спілкуванню.

Науковці Ю. Жуков, Л. Петровська, П. Растянников визначають комунікативну компетентність як синонім поняттю «компетентність у спілкуванні». За визначенням авторів, комунікативна компетентність – це здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з людьми, система внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікативної дії в певному колі ситуацій міжособової взаємодії.

Науковець А. Добрович вважає, що основою комунікативної компетентності є загальна здатність спостерігати (бачити і чути) і одночасно запам'ятовувати мовленнєві акти, виразні рухи обличчя й тіла, положення людей у просторі, тактильні впливи, запахи та їхню локалізацію, сполучення

перерахованих дій, ознак, характеристик. Результати спостереження усвідомлюються і закріплюються у когнітивних структурах психіки у вигляді знань, навичок, умінь і слугують індивідуальним досвідом особистості.

Висновки. Під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню.

Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми, а також опосередковано (література, театр, кіно), у результаті чого людина отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби їх вирішення. У процесі опанування комунікативної сфери людина запозичує з культурного середовища засоби аналізу комунікативних ситуацій у вигляді словесних і візуальних форм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балл Г.О. Психология в радиогуманистической перспективе: Избранные цитаты / Г.О. Балл. – К.: «Основа», 2006. – 408 с.
2. Жуков Ю.М. Диагностика и развитие компетентности а общении : спецпрактикум по социальной психологии / Ю.М. Жуков, Л.А. Петровская, П.В. Растяжников. – М.: Академия, 2007. – 104 с.
3. Розум С.И. Психология социализации и социальной адаптации человека / С.И. Розум. – СПб.: Речь, 2006. – 365 с.

Ганна Русанова,

студентка 4 курсу

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **О. В. Горецька,**

к. психол. н., доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОСПРИЙНЯТТЯ ПІДЛІТКІВ

Актуальність. Підлітковий вік, з одного боку, є надто чутливим до зовнішніх впливів, з іншого – сенситивним для становлення самосвідомості. Тому у підлітковому віці особливого значення набуває процес самосприйняття як прояв самосвідомості, що стає основою формування «Я-образу», «Я-концепції» людини. Від того, як оточуючі сприймають і розуміють підлітка, його потреби, інтереси, психологічні стани та переживання, а, отже, відповідно і взаємодіють з ним, залежить сприймання і оцінка підлітком себе, формування позитивного чи негативного образу «Я», прийняття чи не прийняття своєї особистості.

Ступінь досліджуваності проблеми. Самосприйняття – це основа формування позиції суб'єкта, без якої подальший процес соціалізації та адаптації утруднюється, а інколи стає неможливим. Самосприйняття не тільки процес орієнтування людини у власному внутрішньому світі, але й наслідок розуміння, оцінювання та порівняння себе з іншими [1].

Самосприйняття в підлітковому віці має певну структуру, яка